

Asia C-39/20**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

27.1.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

24.1.2020

Valittaja:

Staatssecretaris van Financiën

Vastapuoli:

Jumbocarry Trading GmbH

Pääasian menettelyn kohde

Pääasia koskee oikeusriitaa, jossa ovat vastakkain Staatssecretaris van Financiën (valtiovarainministeriön valtiosihteeri) ja Jumbocarry Trading GmbH (jäljempänä asianosainen) ja joka koskee asianosaiselle osoitettua tullien maksuunpanopäätöstä.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Tämä SEUT 267 artiklaan perustuva pyyntö koskee tullivelkojen vanhentumista. Erityisesti kyse on siitä, voidaanko tullivelan vanhentumisajan keskeyttämistä koskevia säännöksiä soveltaa tullivelkaan, joka on syntynyt ennen päivää, jolloin nämä säännökset saatetaan sovellettaviksi, mutta ei ole sinä päivänä vielä vanhentunut.

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Sovelletaanko Euroopan unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 103 artiklan 3 kohdan b alakohtaa ja 124 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tullivelkaan, joka on syntynyt ennen 1.5.2016 ja jonka vanhentumisaika ei ole sinä päivänä vielä päättynyt?
2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko oikeusvarmuuden periaate tai luottamuksensuojan periaate siinä tapauksessa esteenä tälle soveltamiselle?

Unionin oikeussäännöt, joihin on viitattu

- Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1; jäljempänä yhteisön tullikoodeksi) 221 artiklan 3 kohta
- Unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1; jäljempänä unionin tullikoodeksi) 22 artiklan 6 kohta, 29 artikla, 103 artiklan 1 ja 3 kohta, 124 artiklan 1 kohdan a alakohta sekä 288 artiklan 2 kohta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 täydentämisestä tiettyjä unionin tullikoodeksin säännöksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta 28.7.2015 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/2446 (EUVL 2015, L 343, s. 1; jäljempänä delegoitu asetus) 8 artiklan 1 kohta

Tiivistelmä pääasian tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Asianosainen toimitti 4.7.2013 ilmoituksen posliinituote-erän luovuttamisesta vapaaseen liikkeeseen. Tässä yhteydessä se ilmoitti alkuperämaaksi Bangladeshin, millä perusteella sovellettiin etuuskohtelun mukaista nollan prosentin tullitariffia. Kun esitetty alkuperätodistus osoittautui vääräksi, verotarkastaja ilmoitti 1.6.2016 asianosaiselle kirjallisesti aikomuksestaan kantaa jälkikäteen yleisen 12 prosentin tariffin mukainen tulli. Samassa kirjeessä asianosaiselle annettiin mahdollisuus ilmaista asiaa koskeva näkökantansa 30 päivän kuluessa. Kyseinen 4.7.2013 syntynyt tullivelka annettiin 18.7.2016 asianosaiselle tiedoksi maksupäätöksellä.
- 2 Gerechthof Amsterdam (Amsterdamin ylioikeus, jäljempänä Gerechthof) käsitteli toisena oikeusasteena kysymystä siitä, oliko tullivelka 18.7.2016 jo lakannut.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 3 Gerechtshof korosti, että unionin tullikoodeksin 124 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että tullivelka lakkaa, kun sitä ei voida enää antaa velalliselle tiedoksi 103 artiklan mukaisesti eli kolmen vuoden kuluttua tullivelan syntymisestä. Tämä tarkoittaisi, että kyseessä oleva velka oli lakannut jo ennen 18.7.2016. Unionin tullikoodeksin 103 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetään kuitenkin, että kyseisen kolmen vuoden määräajan soveltaminen keskeytetään siitä ajankohdasta alkaen, jolloin tulliviranomaiset ovat antaneet tiedoksi, että niiden on tarkoitus antaa tullivelka tiedoksi, sen ajanjakson ajaksi, jona velalliselle annetaan mahdollisuus ilmaista näkökantansa. Kyseinen ajanjakso on delegoidun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaan 30 päivää. Kyseessä oleva tullivelka ei 103 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan siten olisi ollut 18.7.2016 vielä vanhentunut.
- 4 Gerechtshof katsoi kuitenkin, että nyt käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa unionin oikeuden mukaiset oikeusvarmuuden periaate ja luottamuksensuojan periaate ovat esteenä edellä mainittujen säännösten soveltamiselle. Gerechtshof totesi, että kun otetaan huomioon unionin tullikoodeksin julkaisupäivä (10.10.2013), asianosaiselle ei ollut tullivelan syntymisen ajankohtana (4.7.2013) selvää eikä ennakoitavissa, että vanhentumisajan soveltaminen voitaisiin keskeyttää 30 päivän ajaksi. Gerechtshofin mukaan on näin ollen katsottava, että sitä, onko tullivelka annettu asianosaiselle tiedoksi ajoissa, on arvioitava yhteisön tullikoodeksin (unionin tullikoodeksin edeltäjän) pohjalta. Yhteisön tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa säädettiin samoin kolmen vuoden vanhentumisajasta mutta ei sen keskeyttämisestä. Tästä syystä Gerechtshof totesi, että tullivelka oli 18.7.2016 vanhentuneena jo lakannut.
- 5 Staatssecretaris van Financiën teki tämän jälkeen kassaatiovalituksen Hoge Raad der Nederlandeniin (Alankomaiden ylin tuomioistuin). Valitusperuste koskee edellä esitettyjä Gerechtshofin arviointeja.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 6 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan uuden säännöksen ajallisen soveltamisalan määrittämisen yhteydessä on erotettava toisistaan menettelysäännöt ja aineelliset säännöt. Menettelysääntöjä katsotaan yleensä voitavan soveltaa sinä päivänä, jona ne tulevat voimaan, erona aineellisiin sääntöihin, joita tavanomaisesti tulkitaan siten, että niitä sovelletaan ennen niiden voimaantuloa toteutuneisiin tilanteisiin ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus. Uutta oikeussääntöä sovelletaan lisäksi sen toimen voimaantulosta lukien, jossa siitä säädetään, ja vaikka tätä sääntöä ei sovelleta ennen tätä voimaantuloa syntyneisiin ja lopullisiksi tulleeisiin oikeudellisiin tilanteisiin, sitä sovelletaan välittömästi aikaisemman lainsäädännön soveltamisaikana syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin samoin kuin uusiin

oikeudellisiin tilanteisiin. Nyt esillä olevan asian kannalta merkityksellisiä säännöksiä sovelletaan unionin tullikoodeksin 288 artiklan 2 kohdan mukaan 1.5.2016 lukien.

- 7 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei voida ilman perusteltua epäilystä päätellä, onko unionin tullikoodeksin 103 artiklan 3 kohdan kaltaista sääntöä, jossa säädetään vanhentumisajan keskeyttämisestä, pidettävä aineellisena sääntönä.
- 8 Asiassa *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 41 kohta) antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi siihen aikaan uuden tullikoodeksin säännösten sovellettavuudesta, että niiden tullivelkojen perusteena olevien pääasian tosiseikkojen osalta, jotka tapahtuivat ennen tullikoodeksin voimaantulopäivää, on tukeuduttava yhtäältä tätä päivää edeltävään lainsäädäntöön sisältyneisiin aineellisiin säännöksiin ja toisaalta tullikoodeksiin sisältyviin menettelysäännöksiin. Tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin totesi yhteisön tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdan osalta, sellaisena kuin se oli voimassa 1.1.1994, seuraavaa:

”Näin ollen on katsottava, että koska tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä velka on vanhentunut ja siis lakannut, kyseisen 221 artiklan 3 kohdan säännös on aineellinen säännös.”
- 9 Siltä osin kuin yhteisön tullikoodeksin säännösten mukainen tullivelan kantamiselle asetettu kolmen vuoden määräaika oli 1.5.2016 päättynyt, asiassa *Molenbergnatie* annetusta tuomiosta voidaan päätellä, että kyseinen velallinen oli lopullisesti tullut oikeudelliseen tilanteeseen, jonka johdosta se oli saanut oikeuksia ja johon ei voitu soveltaa uusia oikeussääntöjä. Nyt esillä olevassa tapauksessa asianosaisen tullivelka ei kuitenkaan ollut vielä vanhentunut 1.5.2016. Tältä osin asianosaisen asema eroaa tilanteesta, jota asiassa *Molenbergnatie* annetun tuomion 41 kohta koskee.
- 10 Yhtäältä voitaisiin väittää, että tullivelan vanhentumisajan keskeyttäminen estää tullivelan lopullisen lakkaamisen. Tästä näkökulmasta katsottuna itse vanhentumisesta koskevaa säännöstä sekä säännöksiä, jotka koskevat vanhentumisajan määrittämistä ja vanhentumisajan keskeyttämiseen johtavia tilanteita, on pidettävä yhtenä yhdenmukaisena säännöstönä. Tämä merkitsisi sitä, että asianosainen oli yhteisön tullikoodeksissa säädettyjen yhdenmukaisten vanhentumissääntöjen nojalla 4.7.2013 lopullisesti oikeudellisessa tilanteessa, jonka johdosta se oli saanut oikeuksia, joten asianosaiseen ei voida soveltaa unionin tullikoodeksin 103 artiklaa eikä 124 artiklan 1 kohtaa, siltä osin kuin niihin sisältyy poikkeavia oikeussääntöjä. Sillä seikalla, että asianosaisen tullivelka ei 1.5.2016 ollut vielä vanhentunut, ei silloin ole merkitystä.
- 11 Toisaalta voidaan väittää, että määräajan päättymisestä riippuva sääntö on erotettava säännöistä, joiden mukaan tämän määräajan päätyminen edellyttää menettelytointa jälkikantomenettelyn aikana. Näin ollen esillä olevassa asiassa

määräajan kulumista lykätään väliaikaisesti sen vuoksi, että unionin tullikoodeksin 22 artiklan 6 kohdassa säädetään velvollisuudesta kuulla velallista ennen tullivelan tiedoksi antamista. Tätä väliaikaista lykkäystä, joka johtuu menettelytoimesta (asianosaisen kuulemisesta), voidaan siis pitää unionin tullikoodeksin 22 artiklan 6 kohtaan erottamattomasti liittyvänä menettelysääntönä. Koska menettelysääntöjä sovelletaan siitä päivästä alkaen, jona ne tulevat voimaan, tämä merkitsisi sitä, että unionin tullikoodeksin 124 artiklan 1 kohdan a alakohdtaa ja 103 artiklaa sovelletaan välittömästi, kun yhteisön tullikoodeksin järjestelmässä syntyntä tullivelkaa koskeva jälkitullausmenettely aloitetaan 1.5.2016 tai sen jälkeen.

- 12 Edellä esitetyn perusteella unionin tullikoodeksin 124 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 103 artiklan 3 kohdan luonteesta ei voida ilman muuta päätellä, sovelletaanko näitä säännöksiä 1.5.2016 aikomukseen kantaa jälkikäteen tullivelka, joka on syntynyt yhteisön tullikoodeksin järjestelmässä eikä ole yhteisön tullikoodeksin mukaan 1.5.2016 vielä lakannut vanhentumisen vuoksi. Tämän vuoksi Hoge Raad esittää unionin tuomioistuimelle ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen.
- 13 Jos tähän ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, herää kysymys, päteekö Gerechtshofin arviointi, jonka mukaan asiaa koskevien unionin tullikoodeksin säännösten soveltaminen on unionin oikeuden mukaisten oikeusvarmuuden periaatteen ja luottamuksensuojan periaatteen vastaista, minkä vuoksi kyseiset säännökset olisi jätettävä asianosaisen tapauksessa soveltamatta.
- 14 Voidaan väittää, että tullivelan syntymishetkellä ei ollut selvää eikä ennakoitavissa, että tullilainsäädäntöä muutettaisiin tullien jälkikannon ja vanhentumisen osalta siten, että kodifioitaisiin oikeus tulla kaikissa tapauksissa kuulluksi ennen tulliviranomaisten suorittamaa jälkikantoa ja että tähän liitettäisiin se seuraus, että vanhentuminen keskeytyisi delegoidun asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetyn ajanjakson ajaksi.
- 15 Voitaisiin myös väittää, että tulli-ilmoituksen tekohetkellä velallinen ei voi lähteä siitä, että menettelysäännöt pysyvät muuttumattomina. Menettelysääntöä muutettaessa unionin lainsäätäjän on täytynyt punnita keskenään yhtäältä kyseisellä toimenpiteellä tavoiteltua unionin etua ja toisaalta sitä asianosaisen intressiä, ettei hänen oikeudellinen tilanteensa heikkene. Se, miten unionin lainsäätäjä arvioi tätä punnintaa, ei ole kansallisen tuomioistuimen tehtävä, vaan se kuuluu unionin tuomioistuimen toimivaltaan. Tässä yhteydessä on selvitettävä, onko unionin lainsäätäjä voinut kytkeä uuteen sääntöön, jonka mukaan velallisella on aina tullivelan jälkikantaa edeltävien 30 päivän ajan mahdollisuus tulla kuulluksi, sen seurauksen, että vanhentuminen keskeytyy kyseisen jakson ajaksi. Koska tässä tapauksessa velallisen oikeusasemaa on vahvistettu siten, että tällä on aina ehdoton oikeus ilmaista 30 päivän kuluessa näkökantansa, ei Hoge Raadin mukaan voida katsoa, että kytkeminen vanhentumisajan keskeyttämiseen kuulemiselle tarkoitetun jakson ajaksi heikentäisi velallisen asemaa siinä määrin, että unionin tullikoodeksin 103 artiklan 3 kohta olisi jätettävä soveltamatta. Koska

Hoge Raad on kuitenkin epävarma tästä, se esittää toisen ennakkoratkaisukysymyksen.

TYÖASIAKIRJA